

Pol To Galesiya Sios Leni Rumbwero Chengi

¹ Ani Jisas himache ri Pol. Ani Jisas himache a wa'airo ti, hima i inaka ki sukwaro sumbu hinga mina, e, hima leto wu ani esiwani Jisas himache hinga a wa'ai nambwe. Jisas Kurais ga rini ni wa we tiki ai rasairo Yapai Gotri ga fi ani ondiyasiwani ani Jisas himache tau a randau.

² Ani ga ele ani ga dau hiparakambwe lenga wese'a nuhi ti kunu Galesiya kipe sios hima leni nu rumbwendau.

³ Nui Yapai Gotri ga nui Apukolaka Jisas Kurais ga findo kunu keke woni kunu okulawa sembe wahapi ti o kunu sukwakonda.

⁴ Kurais nui Yapai Gotri okokona tini ri siri-nani himamwale rihi ti nui kapwa sumbu rani rumbwe kinani ri ohumbwero ti, kapwa hima ri aulindau do nuwe kapwa ki nunu ri rasukwawa kipe tumbwa nu da ki.

⁵ O keke nunu gisi gisi Gotri hi tini ma ete nu rasainda. Mwe naha.

Gotri mwanji kipe ti funda naha

⁶ Ani ka bai sumbu hinga ti ku wosiwani sembe ahi ti apapanaro. Hinde wowani, nunu keke woro hima ri Kurais hi tiki Gotri kunu uchawani ku taro ti, rini ni metengei naha ku ai hanja'aisini mwanji ba forini ya ku ai sirinandau.

⁷ Woroti, Gotri mwanji walefo mina, funda naha. Ele hima mwanji kunu bwaro hima le

nimba kunu gamboro, wosiwa mwe naha ku nani o wui mwanji ni ku sirina kinani. O sumbu hinga wu wosindau ti, Kurais mwanji kipe o tini wu jamekondawani apumbwa apu indau.

⁸ Woro nunu forito'o, e, hewen ko kipe en-sel forito imbihumbwa kunu nu sawero Gotri mwanji kipe o tini ri jamekoni mwanji apumbwa apu hinga ri bwawa ori hima hinga apa hi tiki sa ri rai.

⁹ Imbihumbwa o kunu nu sawe to. Woro hingambwa apa kunu nu ai sawenda. E, hima fori imbihumbwa Gotri mwanji kipe ti kunu nu sawewani ku mendi ro hingambwa naha kunu ri sawe nambwe ti nawa ori hima apa hi ki rai sindau.

¹⁰ Do mwanji kunu a sawendau ti, kunu hima leto ku ani eripe kinani a wondau'u, Gotri to ani eripe kinani a wondau? Hinde hinga ku hambwandau, ani kui sembe tini nimba a yeni a rasai kinani a wondau'u? Woroti ani o sumbu hinga ni ete a wosindau ti nawa, ani apa Kurais tau ra himache, mina.

Pol Jisas himache hinga siraro mwanji

¹¹ Ai hiparakambwe le, o kunu a sawenda to, ka Gotri mwanji kipe imbihumbwa kunu a sawero ti, hima forito mwanji mu ti ri ani meku nambwe.

¹² Ka Gotri mwanji kipe hima forito ani ha nambwe. E, hima forito ani ondiyakandiya nambwe. Minambwe naha. Ani Jisas Kurais to rinjenga ani mekusiro.

¹³ Imbihumbwa hoko ki a dasini Juta hima kupu lei sumbu ni a sirinani a wosindaro sumbu ti ka kunu a sawewani ku mendisinda. Ani Gotri

tau ra himache leni walambe sumbu naha wunu a wosindani wui Gotri tau ti funda ete a humbu kinani tau kwambu naha a randaro.

¹⁴ Ai hima kupu lei nindo tiki asama ti ani hinga daro ele hima wapache leni a dikisini Juta hima kupu lei sumbu tini a torosini kipe naha a sirinandaro. Ani ai ate hima i sumbu tini kwambu ki a toronambusini a sirinandaro.

¹⁵ Woroti imbihumbwa nuwai ani ra nambwe gisi tiki, Gotri to ani ondiyasini ri hima keke wo sumbu ki ya ri ani ucha. Woro dani ini o gisi hinga ri owesiro tini ri ai hambwakoni

¹⁶ ri Che rini ya ri ani mekusi, wosiwa ri Che ri hi ti ele hima kupu ba fweleni wunu a bwa kinani. Ka ri Che ri ani mekuro gisi ki hima fweleni wunu a silinehei nambwe.

¹⁷ E, imbihumbwa metengei naha Jisas Himache hinga etiro hima ele tambwa Jerusalem ko tokwe ani i nambwe. Mina. Ani metengei naha Arepiya tokwe ani iro. Wosinumbwa Damasukas ko tokwe ya ani ai i.

¹⁸ Wosiwani asama namili iwanimbwa Pita ga mwanji fwele si anambwa kinani Jerusalem ko tokwe ya ani i. Ani isini gisi ti tapa'angi tapa'angi ini seke'angi tokwe hinga a daro.

¹⁹ Woro ka gisi ki ani Jisas Himache fwele ani hei nambwe. Nui Apukolaka ri hipache ri, Jemis, numbwa ani heiro.

²⁰ Do kunu a kaindau ti, nimba kunu a gambonda nambwe. Gotri miyaningisopo ki kunu a sawendau. Oti mwe naha.

²¹ Wosini gumwa kumbwa Siriya mapwa tokwe, e, Silisiya mapwa tokwe ya ani i.

²² Woro ti ka gisi ki Jutiya kipe sios hima le wunu ai miyaningisopo wu hei nambwe wu daro.

²³ Wunu ka mwanji hinga tumbwa wu mendindaro: “Imbihumbwa kari hima nunu sembe ha himako leni walambe sumbu ri wosindaro. Woroti apa o imbihumbwa walambe i kinani ri simiyandaro sembe ha sumbu ni ya ri ai bwan-dau.”

²⁴ O mwanji hinga wu mendini Gotri o sumbu hinga ani ri wosiro keke Gotri ni wu eripeni hi rihi ti ya wu rasainda.

2

Jisas Himache ele Pol ga sembe funda wu wa'airo

¹ Dani ini tapa'angi tapa'angi hatachi opuri'opuri asama hinga isiwani ani Banapas ga Jerusalem tokwe ya si i. O gisi Taitas okwe depi si rani si iro.

² Woro Gotri to ani mekusiwanimbwa ani iro. O hinga a wosiro ti, Gotri mwanji kipe oti ele hima kupu ba fweleni wunu a bwandaro tau ti Jerusalem ko ki dau hiparakambwe nuhi leni a sawehambwa ki. Wosini ele sios aulindaro mekupu hima lenumbwa aka we tiki wunu a sawehambwaro. Hinde wowani, o ka hinga ani hambwasini: “Apa do a randau tau tinga imbihumbwa a raro tau tinga nimba humbuno ti, mina.”

³ E, Girik hima fori, Taitas, ani ga daro. Woroti mwanji laka fo wu bwani ka hinga ani sawe nambwe: “Taitas hima tape kupu ma kuto.” Mina, wunu rini wu heini sembe funda wu owero.

⁴ Woro mwe naha, nimba gambo hiparakambwe fwele yanini wu sirasini daro. Wunu do Jisas Kurais nunu hasiwani nu randau tau tini wu yanisini wu hei kinani wu siraro. Kurais rindombwa lo mwanji tako tokwe nu dasini nu randaro kapwa nomo tini ri rani ri rumbwesiwani lalaunasini kipe tumbwa nu dau. Woro wui okokona ti, kalapus ai nunu wowa lo mwanji tako tokwe nu ai dasini kapwa nomo nu ai randa ki.

⁵ Woro nunu wui mwanji tini nu mendini Taitas hima tape kupu tini kuto kinani nu ohouna nambwe. Nunu wui mwanji ti keke kamindache ri nu akini ohouna nambwe. Hinde wowani, nunu nui okokona ti, Gotri mwanji kipe oti kunu ki mwe naha tumbwa ete da ki.

⁶ Mwanji anambwa kinani wauro ele hima i nindo ki hima fwele hinde hinga wu dau, mekupu hima laka hinga wu dau'u, woro o sumbu hinga ni ani hambwa nambwe. Gotri rini hima lei hi keke hima leni kipe na kapwa nanda nambwe. Woro ele hi chele hima to ando a bwaro mwanji tini wu ani dikisini mwanji anandi fotini wu bwa nambwe.

⁷ Minambwe naha. Gotri Pita ni Juta hima kupu le keke ri rumbwero hinga ele biya hima kupu ba fweleni Gotri mwanji kipe ni wunu a bwa kinani Gotri ani ri rumbwero sumbu ni kipe naha wu hambwasini ya wu ani ohouna.

⁸ Mwe naha, Gotri kwambu ti Pita ni haro ti, Juta hima kupu lei nindo tiki rini ni Jisas Himache hinga esi ki. Woro hingambwa ani ele hima kupu ba fwelei nindo tiki Jisas Himache hinga ani eti

kinani Gotri o kwambu hingambwa ani haro.

⁹ E, Jemis, Pita, e, Jon, wunu hi chele hima, woro wundo Gotri hima keke woni ri ani haro tau mwe ti kipe naha wu hambwasini ani ga Banapas ga sembe funda naha sini ni wu owesini tapa ti ya sini wu ha. Sembe funda wu owero bomo ti ka hinga: Sini ele hima kupu ba fwelei nindo tiki Gotri tau si randawa, wunjenga Juta hima kupu lei nindo tiki Gotri tau ti o wu rakonda.

¹⁰ Wosini mwanji funda naha ri gumwa kumbwa ka hinga sini wu sawero: “Tau ki ra ra ele bwarichape hima ni ku hambwani ma ku okulanda.” Woro ani o sumbu hinga tini ani okokonandani tau ti kwambu naha ki o a randa.

Pol Pita i kapwa sumbu tini amwei sawefikaro

¹¹ Wosiwani Pita Andiok ko ki tasiwani rini ani heiwani sumbu kipe ni ri sirinanda nambwe, o keke ele himiyama hurahama wui mwakambe ki mwanji kwambu ki ya rini a sawe.

¹² Ka gisi Jemis to rumbwero hima fwele ta nambwe dawani Pita sembe haro hima kupu ba fwelenga ahirahi ti ya wu anda. Wondawani ele hima le ya wu ta. Wunu okwe sembe haro hima, woro hima tape kupu kuto kinani mwanji kwambu tiki wu sawendau. Wosiwani Pita wunu keke ya ri aki. Ete wowani rini hima kupu ba fwelenga ri daro ti, wunu ri andosini ya ri i.

¹³ Woro Juta hima kupu fwele o ki daro okwe o nimba gambo sumbu Pita ga funda ya wu wosi. O nimba gambo sumbu wu wosikoni Banapas sembe tini wu yeni rasaiwani rini okwe ya wunu sirina.

¹⁴ Wosiwani ani heiwani wunu Gotri mwanji kipe ki sawero hinga norukweni wu sirina nambwe. O keke ele hima i miyaningisopo ki Pita ni ka hinga ya a sawe: “Mini Juta hima kupu, woroti ani heiwani mini ele hima kupu ba fwelenga Jisas numbwa sembe ku hasini wunu ga funda mi ichi'uchandau. Juta hima kupu lei numbo hinga mi inda nambwe. Wosini mindo ele hima kupu ba fweleni hinde wowani Juta hima kupu lei sumbu hingambwa sirina kinani wunu mi ekichasindau?”

Jisas ni sembe haro hima ritombwa Gotri hima kipe rini nandau

¹⁵ Ei, nunu Juta hima kupu ki nu siraro. Nunu kapwa sumbu ki dau hima kupu ba fweleki nu sira nambwe. Mina.

¹⁶ Woroti nu hambwanda, hima fori ele Gotri mwanji ni sirinawani Gotri hima kipe rini nanda nambwe. Mina. Hima ri Jisas Kurais ni sembe ha wanimbwa Gotri hima kipe rini ri nandau. O keke nunu okwe Kurais Jisas ni sembe nu haro. O sumbu hinga nu wosiro ti, Gotri lo mwanji ni nu sirinawani hima kipe nunu ri na ki mina, Kurais ni sembe nu hasiwani hima kipe nunu ri na ki. Hinde wowani, hima fori apa Gotri lo mwanji ni ri sirinawa Gotri hima kipe hinde rini ri na kumbwa.

¹⁷ Woro Kurais ni sembe nu hasiwani Gotri hima kipe nunu ri nandau sumbu ti, Gotri metengei nunu ni kapwa sumbu wondau hima hinga ri hambwasinimbwa hima kipe ri ai nandau ti nawa apa ka hinga nu bwano'o, “Kurais

hima le kapwa sumbu wosi kinani wunu okulandau”? Minambwe naha.

¹⁸ E, imbihumbwa a lendoro mwa'ambwe ni ani ai rasaini Gotri lo mwanji a sirinawa hima kipe ani nano numbo tini ani ai iwa, ani kapwa sumbu wondau hima hinga a sirakondau.

¹⁹ Gotri lo mwanji ti Kurais ga me yapweke ki ani yeni siwani ani haro, woro o keke ani apa lo mwanji tako ki a da nambwe. O sumbu hinga ani ki sukwaro ti, himamwale ga ete a dasini Gotri hi ti a rasainda ki. Ani Jisas ga me yapweke tiki funda ani haro.

²⁰ Woro apa do himamwale tinga a dau ti, ai himamwale mina. Kurais to ai sembe we tiki dau. Apa do nuwe ki ani ichi'uchandau numbo hinga ti Gotri Che ni sembe ani haro sumbu kumbwa ani indau. Gotri Che ori ani keke wokoni ri hima tape tinga ri himamwale tinga ani okula kinani ri ohumbwero.

²¹ Ani Gotri ani keke woro sumbu tini tikisapu hinga a rumbwenda nambwe. Mina. E, hima fori Moses kairo lo mwanji ni sirinawani Gotri hima kipe rini napo Kurais nimba ri hakoro ambwa.

3

Moses lo mwanji ni sirinano sumbu ga sembe ha sumbu ga

¹ Ambwatinambwati Galesiya himako! Ka Jisas Kurais me yapweke tiki ri haro sumbu ti kui miyaningisopo ki amwei naha ka kunu nu mekusiyo ti, namo naha to saya kunu wosiwani ku ambwatinambwatindau?

² Ani mwanjiche foni kunu a silikondau. Ka Gotri Himamwale kipe ku tororo ti, bwele numbo

hinga ki ku tororo? Moses kaisiro lo mwanji tini ku sirinasini ku tororo'o? Mina, Gotri mwanji kipe tini ku mendini ku sirinasini ku tororo?

³ Kunu funda ete ku ambwatisindau'u? Metengei Gotri Himamwale kipe ki o tau ku rasaini ku randani apa kui hima i kwambu ki o tau ku humbu kinani ya ku anayitindau'u?

⁴ Ka nomo miyafu kunu ki imbihumbwa sukwaro ti, nindumwasari nomo ku raro'o? Woro ando ka hinga ani hambwanda, nindumwasari nomo ku ra nambwe.

⁵ Hinde wowani Gotri ri Himamwale kipe ti kunu ri hasini, kwambu chele sumbu fwele kui nindo ki ri wosiro? Hinde, lo mwanji ku sirinawani'i, mina, ri mwanji kipe tini ku mendini ku sirinawani kunu ri haro?

⁶ Gotri chengi ti ka hinga sawero: "Epuraham Gotri ni sembe hawani Gotri o sembe ha sumbu keke hima kipe naha ya rini na."

⁷ Woro apa kunu okwe ma ku hambwa. Hinde na hima to Gotri mwanji kipe tini mendini sirinawa, rini Epuraham che naha.

⁸ Ele hima kupu ba fwele sembe wu hawa Gotri hima kipe wunu nakondau sumbu ti, Gotri o sumbu ni imbihumbwa ete ri hambwasini ri chengi foki Epuraham ni ka mwanji kipe ti ya ri sawehambwa: "Mini ki himiyama hurahama miyafu Gotri kwambu ti o wu torokonda."

⁹ O keke apa ele hima sembe ti Gotri ni wu hano ti, sembe ha hima Epuraham ga Gotri kwambu o funda wu torokonda.

¹⁰ E, hima le ka hinga wu hambwawa, Moses kaisiro lo mwanji tini sirinawa Gotri wunu okulano, wowa ele hima apa hi ti wu rai sindau. Mwe

naha, Gotri chengi ti o sumbu ni ka hinga sawero: “Hima le, o Moses kaisiro lo mwanji hinga tinda ete norukweni wu mendini wu sirina nambwe nawa, ele hima hinga walambe naha wunu iwa apa hi tiki wu raikondau.”

¹¹ Wosini Gotri chengi ti ka hinga ai sawero: “Hima fori sembe ri hawa, ori hima apa Gotri hima kipe naha rini nasiwa, rini himamwale tinga ete ri dano.” O keke amwei naha ka hinga nu hambwanda: Gotri apa hima fori Moses kaisiro lo mwanji tini ri sirinawa hima kipe naha hinde rini na kumbwa.

¹² Moses lo mwanji tini sirinano ti, Gotri ni sembe handau sumbu hinga mina, Gotri chengi ka hinga sawero: “Moses kaisiro lo mwanji tini sirinano himako wunu o kumbwa himamwale wu torosini wu dano.”

¹³ Lo mwanji tini sirinandau himako ni Gotri ka hinga sawendau: “Kunu walambe kunu isiwa hi tiki ku rai sindau.” Woro, nunu keke woni haro hima ri Kurais rindo nui wa ki ri etisiwani Gotri ka hinga rini sawero: “Mini wui kapwa sumbu wasa mi kicha sindau.” Wosiwani rindo walambe nu ino ti keke wungwa ti nunu ri jiro. Mwe naha, Gotri chengi ki ka hinga sawero: “E, hinde na hima to me yapweke tiki rini yewa ri hano ti, Gotri rini sawewa ori hima walambe rini i sindau.”

¹⁴ Gotri Jisas Kurais ni o sumbu hinga ri wosiro ti, Jisas to wunu okulawa Gotri Epuraham ni ri bwasiro kwambu oti ele biya hima kupu ba fweleki i kinani. Wosiwani apa o ri mwanji kipe ni sembe nu hani Gotri ha kinani ri bwasiro Himamwale kipe ti nu torondau.

Gotri lo mwanji ti Gotri injiro mwanji tini rani rumbwe hinga

¹⁵ Ai hiparakambwe le, ani apa hima le nui sumbu ki mwanji yepe fo ya a sawekonda. E, hima fori ya ri hakondani ri mwa'ambwe le ri che leni ri humwasi kinani gamba mwanji ti wunu ga ri bwasiwa, hima forito apa ri ini o mwanji ni minambwe hinde ri na kumbwa, e, mwanji fori apa ri ai ondiyasini o ki hinde ri owe kumbwa. Mina.

¹⁶ Woro hingambwa Gotri ichai sumbu kipe naha to sukwakondau mwanji tini ri bwasiro. Woro do ri bwasiro mwanji ti, Epuraham ga ri anitafenita foringa fini ni ri bwasiro. Gotri Epuraham ni ka hinga ri sawe nambwe, “Mi anitafenita miyafu leni ani hano,” mina, ka hinga ri sawero, “Mi anitafenita forini ani hano.” Ori anitafenita Jisas Kurais ni hambwasini ri sawero.

¹⁷ Do apa a bwandau mwanji mu ti ka hinga: Imbihumbwa metengei naha Gotri Epuraham ga mwanji ti fi bwani fi injiro. Wosiwani 430 asama isiwanimbwa gumwa kumbwa Moses ki lo mwanji ti siraro. Woro ka gumwa ki siraro lo mwanji to imbihumbwa metengei siraro Gotri bwani injiro mwanji tini hinde yetupwani rumbwe kumbwa.

¹⁸ E, lo mwanji tini nu sirinani Gotri bwasiro ele mwa'ambwe hinga nu toro kinapo ma ku hambwawa nu hambwa, o hinga ti Epuraham ga fi injiro mwanji ki ele ni hinde nu toro kumbwa. Mina. O mwanji fi bwani fi injiro ti keke ele mwa'ambwe Epuraham ni ri haro.

¹⁹ Woro bwelefo mu naha keke Moses lo

mwanji ti ete dau? Oti ka hinga: Gotri okokona ti ele kapwa sumbu mu mwe ti amwei naha sukwa kinani, o lo mwanji ri rumbwewani taro. Woro o lo mwanji o tau hinga ete ra ra indawa Gotri imbihumbwa ri bwani ri injiro ka Che ni ri rumbwewa tano gisi ki ambwe ki. Ka lo mwanji ti, ele ensel le wu ratani kari alase tiki rai hima, Moses ni wu hawani taro.

²⁰ E, alase ki raindau hima ri rini angi tokwembwa tau ri randa nambwe, mina, angi angi keke tau ri randau. Woro Gotri Epuraham ga mwanji bwani injiro ti, alase ki raindau hima ri ri esi nambwe, rini bati naha mwanji ri bwani ri injiro.

Lo mwanji oti nui apukokini hinga nunu ra ra Kurais tambwa nunu ra'aindau

²¹ Ka lo mwanji imbihumbwa Gotri bwani Epuraham ga fi bwani fi injiro mwanji ni omwemendindau'u? Minambwe naha! E, lo mwanji Gotri nunu haro ti, himamwale kipe ti nunu ha kinani ri ha nambwe, mina, wopo Gotri hima ni kipe nanda sumbu ti lo mwanji tini mendini sirinaro hima ki mwe naha sukwakoro ambwa.

²² Woro apa Gotri chengi ti ka hinga sawesindau: “Kapwa sumbu tito ele hima hinga tinda wunu aulini kalapus ki wunu owesiwani dau.” Woro keke apa nunu tinda sembe ti Jisas Kurais ni nu hasini Gotri imbihumbwa Epuraham ga fi bwani fi injiro mwa'ambwe kipe ti nu torondau.

²³ Jisas ni sembe ha sumbu ti amwei sira nambwe dawani, lo mwanji tito nunu aulini kalapus tiki ya nunu owe. Wosiwani nunu lo mwanji ti tako tokwe nu dawanimbwa sembe ha sumbu amwei ya sira.

²⁴ O keke lo mwanji oti nui apukokini hinga nunu okularo. Lo mwanji oti apa kapwa sumbu nuhi ti amwei naha nunu mekusiwa Jisas Kurais tambwa nu tani sembe nu hawa apa Gotri hima kipe naha nunu ri nano.

²⁵ Apa sembe ha sumbu ti amwei sirawani, lo mwanji ti nui apukokini hinga nunu aulinda nambwe, mina.

Sembe ha sumbu keke nunu Gotri che

²⁶ Kunu tinda ete Jisas Kurais ni sembe ku hawani Gotri che hinga ku dau.

²⁷ Kunu hinde na hima leto Jisas hi tiki uku ku yasiwa kunu Kurais ni nika'ari hinga kui hima tape ki o ku so'oisinda.

²⁸ O keke nunu Juta hima kupu nambwe Girik hima nambwe, nindumwasari tau randa hima nambwe lalaunasini dau hima nambwe, e, hura hama nambwe himiyama nambwe. E, Jisas Kurais hi tiki nunu tinda ete funda naha.

²⁹ Kunu Kurais hi tiki ku dau ti nawa, kunu tinda ete apa Epuraham che hinga ku dau. Wosini apa Gotri Epuraham ni ha kinani fi bwani fi injiro mwa'ambwe ti ku torono.

4

Kurais hi ki nunu ele tau ra himache to apa Gotri che

¹ Ai mwanji foti ka hinga: Ri Che mwe rumbwa yapai seke wange sirinani mwa'ambwe rihi ti ra'aindau. O keke yapai mwa'ambwe hinga tinda ete rihi. Woro kichapwache ri dani ori che tau ra himache hinga.

² Wosini ele rini enepeni aulindau hima lei tako tokwe ri da dawa ri yapai to ri ondiyasiro gisi tawambwa.

³ Nunu okwe o hingambwa, kichapwache nu dasini do nuwe kipe ele hambwa to kalapus nunu wowani wui tako tokwe nu daro.

⁴ Wondawani ori gisi tawani Gotri ri Che ni ya ri rumbwe. Wowani humwe foi che hinga rini rawani lo mwanji ti tako tokwe ri daro.

⁵ O sumbu hinga rini ki sukwaro ti, nunu lo mwanji tako tokwe nu dau hima le keke wungwa nunu ri jisiwa nunu Gotri che hinga nu sira ki.

⁶ Woro apa kunu Gotri che naha ku dau. O keke Gotri ri Himamwale kipe ti ri rumbwesiwani tani kui sembe we tiki kwai dasini o uchanda, “Yapai, Yapai!”

⁷ Woroti keke apa kunu tau ra himache hinga ku da nambwe. Mina. Kunu Gotri che. Woro kunu Gotri che nawa, Gotri ri che le keke ri otoku-nasindau mwa'ambwe tinda ete ku torokondau.

Pol Galesiya pe sembe ha hima le keke inaka walefo ri hambwandaro

⁸ Mwe naha, imbihumbwa kunu Gotri ku hik-isasini, nimba gambo gotri lei tako tokwe ku dasini wui kalapus tau hinga ku randaro.

⁹ Woro apa Gotri ni ku hambwahito. O tombwa mina, ando ka hinga o kunu a sawenda: Gotri tinda kunu ri hambwasindau. Wosiwani bwele keke hoko tokwe ku ai raru raru ini kipe naha kunu okulanda nambwe tikisapu hinga dau ka sumbu tako tokwe ku ai dasiwa wui kalapus tau kunu ha ki ku okokonandau?

¹⁰ Kunu Juta hima kupu leto wu hambwa kinani owero gisi le, ai ucha ucha tandau nika le, gisi huwe laka indau sumbu laka le, e, ai tandau asama le, ele sumbu ni ku ai sirinandau.

¹¹ Kunu keke ani hambwafuni ani akindau. Apa foki ka tau hinga kunu ki a randaro ti nimba ini humbu ki.

¹² Ai hiparakambwe le, ani kunu keke ani ichakandau ti, kunu ani hingambwa ma ku sira. Hinde wowani, ani kunu hinga a sirahiro. Metengei kapwa sumbuche fori ku ani wosi nambwe.

¹³ Kunu ku ani hambwasindau. Hima tape ahi ti hahungo ani ki sukwaro keke kui nindo ki a dasini imbihumbwa Gotri mwanji ti metengei naha kunu a sawero.

¹⁴ Ka hima tape ahi ki sukwaro sumbu nimba kunu ni simiyaneheiro. Woro o gisi ki ani ni ku diyahani gumwa ku ani si nambwe. Mina. Gotri ensel forini rakarundau hinga, e, Jisas ni rakarundau hinga naha ku ani rakaruro.

¹⁵ Woro ka eripe'aripe kuhi ti apa soki dau? Sumbu kipe naha ku ani wosiro tini amwei a sawendau: Ka gisi ki ani keke ku woni miya kuhi ti ku gorini ai miya ki ku owe kinani ku hambwaro sumbu kuhi ti apa soki dau?

¹⁶ Apa hinde hinga ku hambwandau? Gotri mwanji mwe naha ti kunu a sawero keke, apa ani kui miho hinga a sirahiro'o?

¹⁷ Mwe naha, kale hima le kunu keke tau kwambu miyafo wu randau, woro sembe we wuhi ti kapwa. Wunu wui okokona ti, hi wuhi tumbwa ku rasainda kinani nunu ga ku ino numbo kuhi tini o wu opuchakinda.

¹⁸ Hima le keke tau kwambu miyafo randau sumbu oti kipe, woro gambolomboni o sumbu hinga wosino ti mina. Ani kunu ga nu dau gisi tumbwa mina, ani kunu ga nu da nambwe gisi ti okwe o sumbu kipe ti ku ai hanja'ai kei.

¹⁹ Ai che le, ani himiyama leto che ra ki amwaka mendindau hinga a mendinda. O amwaka ete a mendi mendiwa Kurais ku toronambusiwa ri sumbu kui sembe tiki talewambwa a himatino.

²⁰ Ani apa kunu ga a dapo kipe. Wopo dele mwanji miyafo kunu a bwandau hinga mina, mwanji ba foki kunu a bwakoro. Hinde wowani, ani kui sumbu ti keke inaka miyafo naha ani hambwandau.

Heka hima pi Sera ki mwanji yepe fo sawero

²¹ Lo mwanji ti tako tokwe ku da ki okoko-nandau hima, apa kunu a sawekonda. Kunu lo mwanji to sawero mwanji tini ku mendinda nambwe'e?

²² Gotri chengi ti ka hinga sawero: Epuraham ri che fisi, che fori ri humwe ti tau ra humwe to rawani, fo oti ri humwe minde to raro.

²³ Ka tau ra humwe to raro che oti himiyama hurahama i okokona ki rini raro. E, ri humwe minde naha to raro che oti, Gotri to imbihumbwa Epuraham ga fi bwani fi injiro mwanji tini sirinani raro.

²⁴ Doha'a mwanji oti mwanji yepe. Kapi humwe fisi opi Gotri hima ga funda wu bwani wu injiro mwanji fisi ni sawero. Foti Sainai gimba ki siraro ti, ti rano che hinga wunu tinda ete nindumwasari tau ra himache hinga o wu wa'aikonda. Woro Heka ni ka yepeni sawesini da.

²⁵ Heka, Arepiya mapwa laka ki dau gimba fo, Sainai, ni sawero. Woro o gimba ki yepeni do apa dau Jerusalem ni o sawenda. Jerusalem mwe ti tini ga ti chenita lenga wunu nindumwasari tau ra himache hinga wu dau.

²⁶ Woro hewen ko ki dau Jerusalem to lalau-nasini dau. Oti nuwai nuhi mwe naha.

²⁷ E, Gotri chengi ti ka hinga sawero:

“Nini che randa nambwe, cherangifarangi ni dau humwe, ma eripe to! Nini che randau amwaka ni mendinda nambwe humwe, takisopo nihi ti ma haunani ata ti au laka ma gi. E, hurache tini humburo humwe oti ti che le miyafo naha. Ele che to hurache ga dau o humwe ti che leni wu dikisindau.”

²⁸ Ai hiparakambwe le, kunu Aisak hinga Gotri che. Hinde wowani Gotri bwani injiro mwanji ki kunu raro.

²⁹ Woro imbihumbwa ka nuwai yapai okokona ki raro che to, Gotri Himamwale ki raro che rini omwemendiro hingambwa o sumbu hinga apa okwe ya ete dau.

³⁰ Woro Gotri mwanji hinde hinga sawero? Ka hinga sawesinda:

“Ka tau ra humwe ga ti che ga ma rani rumbwe'i. Tau ra humwe ti che ori yapai mwa'ambwe ti ri humwe mindo to raro che ga funda ri toro hinga.”

³¹ O hinga keke, ai hiparakambwe le, nunu tau ra humwe, Heka, ti che mina. Nunu lalaunasini dau humwe, Sera, ti che hinga nu dau.

5

Nunu lalaunasini nu dau, o hingambwa ma ete nu da

¹ Woro kipe naha tumbwa kapwa sumbu nambwe lalaunasini nu da kinani Kurais nunu keke me yapweke tiki ri hasini o nui kapwa nomo oti o ri rani ri rumbwesinda. Woroti kunu kwambu naha ki ma ku eninda. Apa ku halihumbwewa ele hima le kunu ra'aini kalapus o kunu wu wosikonda.

² Ma ku mendi. Ani Pol to do mwanji kunu a sawendau. E, kale kunu bwandau hima lei mwanji ti ku mendini ku ohounawa, kui hima tape kupu ti wu kutowa, Kurais tau ti kamindache ri hinde kunu ri okula kumbwa.

³ Ani ele ku ohounawani kui hima tape kupu kutoro hima leni ka hinga amwei naha o kunu a sawenda: Kunu o sumbu ni ku ohounawani kunu wosiro ti nawa, kunu ele lo mwanji hinga tinda ete ma ku sirina.

⁴ E, kunu lo sumbu tini ku sirinani Gotri hima kipe naha nandau sumbu tini ku toro ki ku simiyaneheindau ti, kunu Kurais ni sirinandau numbo tinga Gotri hima keke wo sumbu tinga ku hanja'aihiro.

⁵ Hinde wowani, nunu Gotri Himamwale kipe ri kwambu ki sembe nuhi ti Gotri ni nu hasini Gotri hima kipe naha nunu ri nano sumbu tini nu ete nikisindau.

⁶ E, hinde na hima fori Jisas Kurais ni sembe hasini rini naha ga ete dawa, hima tape kupu kuto tondau sumbu ga hima tape kupu kuto nambwe sumbu ga kapi sumbu hinga sumbu laka mina.

Sembe ha sumbu hima keke wo sumbu ki tau mwe randau tito sumbu laka.

⁷ Imbihumbwa numbo kipe naha ki ku indaro. Apa namo naha to o numbo kipe naha kunu ichakisiwani Gotri mwanji mwe naha ni ku ai sirinanda nambwe?

⁸ Ka sumbu hinga kunu wosiro ti, kunu ucharo Gotri to wosi nambwe. Mina.

⁹ Bereti hehenandau wo ti kapwacheche naha owesiwani o bereti omwesika ya hehenau.

¹⁰ Ani mwe naha sembe ani hasini ani hambwandau, Apukolaka kunu okulandawa kunu ai inaka hingambwa ku sirinawa apa inaka ambwe inaka ambwe hinde ku sirina kumbwa. Ani ka nimba kunu gambondau hima ri hi ti a hikisandau. Woro hi rihi sa biya dawa. Kari hima o sumbu hinga kunu ri gamboro ti keke ichai amwaka omwesika naha ri mendikondau.

¹¹ Ai hiparakambwe le, ani ele hima ni wui hima tape kupu wunu kuto kinani mwanji a bwandau ti napo, hinde wowani walambe sumbu ete wu ani wosindau? O mwanji hinga a bwandau ti napo, me yapweke mwanji to apa ele hima ni inaka enge hinde ha kumbwa.

¹² Kale kunu gambondau hima le wui hima tape kupu jipe wuhi ti sa tinda wunu kutowa sa nimba wu da.

¹³ Ai hiparakambwe le, mwe naha. Gotri lalau-nasini nomo nambwe ku da ki o kunu uchawani ku tasinda. Woro apa ka hinga ku hambwa kei: “Nunu lalaunasini nomo nambwe nu dau, sumbu hukwe ti sa dawa nu ai wosi.” O hinga mina. Kunu sembe kuhi ti ele kui hiparakambwe le keke

ma ku wondani wui tau ra himache hinga ma ku da.

¹⁴ Ele lo mwanji hinga tinda ete wui bomo laka ti ka hinga o sawenda: “Kui hima tape ti keke ku wondau hingambwa ele biya hima keke ma wo.”

¹⁵ Woro kunjenga kui nindo ki ku anangiya anangiyani ku anayendau ti nawa, kunu hambwafwa'aisi. Apa tinda ete walambe o kunu ikonda.

Himamwale kipe ri sumbu tinga sembe hukwe ri sumbu tinga

¹⁶ Ai mwanji fo ka hinga: Kunu Gotri Himamwale kipe ri numbo kumbwa ma ku sirina. Ka numbo hinga ku sirinandawambwa apa sumbu hukwe kuhi ti ku hanja'aino.

¹⁷ Ka nu hambwanda to. Sembe hukwe ti Gotri Himamwale kipe ni rawai ki anayitindawani Gotri Himamwale kipe okwe saine sembe hukwe tini rawai ki opi anayitindau. Fini ana'ape fi ana'omwemendindau. O keke ele sumbu kipe naha ku wosi kinani mina, hinde ku wosi kumbwa.

¹⁸ Woro Gotri Himamwale kipe ri numbo tini ku sirinawa, lo mwanji ti tako tokwe hinde ku da kumbwa.

¹⁹ E, sembe hukwe ti sumbu ti ku hambwasinda. Sumbu mwe le kale: Hima i humwe sawe, sembe kisi wondau sumbu, inaka tiki suk-wani kapwa sumbu wosi,

²⁰ nimba gambo gotri ni sirina, saya wosi, hima ni omwemendi, anangiya, hima i mwa'ambwe

tini okokona, sembe enge a, rinjenga apukolaka ri wa'ai, mwanji wasa anambwa, himache huwasini anaye,

²¹ sembe amwaka a, uku sumbwe asini ambwatinambwati, kipe hukwa kapwa hukwa ra, e, ele kapwa sumbu nandau hinga tinda ete. Imbihumbwa kunu a sawero tumbwa apa o kunu ani ai sawenda. Kale sumbu hinga ni sirinandau hima le apa Gotri aulindau kwambu ti hinde wu toro kumbwa.

²² Woro, Gotri Himamwale kipe to wosindau sumbu ti ka hinga: Hima keke wo, eripe'aripe, sembe wahapi, hima le kapwa sumbu wosindawa nimba heisi, hima leni okula, sumbu kipe tumbwa hambwa, gisi gisi sumbu kipe naha kumbwa ichi'ucha,

²³ wahapisini da, e, sembe hukwe ki sukwandau okokona tini yitirawai. E, lo mwanji fori dele sumbu hinga wosino tini minambwe na nambwe.

²⁴ Kurais Jisas ga anahaiyero hima le, ele wui sembe hukwe ni ele inaka ki sukwandau okokona sumbu ga me yapweke tiki yeni siro.

²⁵ Gotri Himamwale kipe to ete da ete da himamwale ti nunu hawani nu ichi'uchandau ti nawa, Gotri Himamwale kipe ri okokona tini ma nu sirinawa nu i.

²⁶ Nunu apa nindumwasari hi nuhi tini nu rasaindani, nui hiparakambwe lei sembe tini kapwa tokwe yeni rasaindani, ele hima i mwa'ambwe ni okokonanda kei.

6

Nui hiparakambwe fori nomo ti ri rawa ma

okulani rawa nu ra

¹ Ai hiparakambwe le, e, kui nindo ki hima fori ku heiwa kapwa sumbu foki ri hichakowa kunu Gotri Himamwale kipe ni ku sirinandau hima leto ma ku ini awari naha ma rini ku sawewa sa ri ai ta. Kunu okwe funda funda ma ku hambwafwa'ai. Foki Saiten o kunu simiyaneheikonda.

² Kunu ele kui hiparakambwe fwele nomo rawa, ma wunu okulani nomo wuhi wunu ga ma ku ra. O sumbu hinga ku wosikoni Kurais lo mwanji ni o ku chikikonda.

³ E, hima fori rinjenga ka hinga ri hambwawa, rini hi chele hima. Woro rini o hinga mina. Ori hima hinga ti rinjenga ri sembe tini ri ai gambondau.

⁴ Kunu funda funda ku wosiro sumbu kuhi tini ma ku kilinehei, sumbu kipe tini ku wosiro'o, mina. E, kunu fori sumbu kipe hinga ri wosiro ti nawa o sumbu rihi keke sa ri eripe. Woro rini apa ri sumbu tinga hima fori sumbu tinga ri kili kei.

⁵ Woro ele hima hinga funda funda wu ra ki Gotri wunu ondiyasiro nomo wuhi o da.

⁶ E, hinde na hima to sukul woni Gotri mwanji ri hambwaro ti nawa, mwa'ambwe rihi ti sa ri humwasini rini ondiyakandiyandaro hima ni tipa fo sa ri ha.

⁷ Apa foki nimba gambo sumbu tini o ku sirinakonda. Woro hima fori Gotri ni hinde ri gambo kumbwa. E, hinde na hima forito o ahirahi ri kiwa, ichai ri ai eino gisi ti o ahirahi tapa hingambwa o ri ai eikonda.

⁸ E, hima fori sumbu hukwe ni ete ri sirinani ahirahi ti ri kiwa o sumbu hukwe kumbwa ahi-

rahi mwe ti ri eiwa walambe o rini ikonda. Woro hima fori Gotri Himamwale kipe ni ri sirinani ahirahi ti ri kiwa Gotri Himamwale kumbwa ahirahi mwe ti ri eini ete da ete da himamwale kipe ri torokondau.

⁹ O sumbu hinga keke, sumbu kipe tini sirinano ti ku diyaha kei. E, nunu tau tini gisi gisi ete nu randawa ichai eino gisi tiki miyafu naha nu eino.

¹⁰ O hinga keke numbo kipe fo nu wakini nu heiwa, ele hima ni sumbu kipe ti ma wunu nu wosinda. Woro nunu ga Jisas ni sembe funda haro hima leni nu mwaseni nu hambwasini o hingambwa ma wunu nu wosinda.

Pol Kurais me yapweke sumbu ni ri eripenda

¹¹ Ka himiki laka ai tapa naha ki kunu a kairo ti ku heindau.

¹² Hima fwele kui hima tape kupu tini kuto kinani kunu wu ekichasindau. Woro hinde wowani o hinga wu wosindau? Wui okokona ti, ele hima i miyaningisopo ki hi laka wu toro kinani wu okokonandau. Wondani Kurais ri me yapweke sumbu keke Juta hima kupu leto wunu saweni wunu yeno ti keke wu akindau.

¹³ Ele hima tape kupu wunu kutoro himako okwe lo mwanji sawero hingambwa wu sirinanda nambwe. Woro wunu hima tape kupu kuhi tini wu kuto kinani kunu wu sawendau ti, o sumbu kumbwa hi omwesika laka wu toro ki o kunu wu sawenda.

¹⁴ Woroti ani hima fori hi tini apa a rasai hinga. Mina. Ani ani keke me yapweke ki haro hima ri, Jisas Kurais, hi tumbwa a rasaindani ani eripeno. Hinde wowani, Kurais me yapweke ki haro keke, do nuwe ki dau inaka ambwe inaka ambwe ahi

ti rumbwesiwani apa ani dele nuwe pe hima lei nindo ki ani ani haro hinga ya a dau.

¹⁵ E, hima fori ri hima tape kupu rini kutoro ti, e, kuto nambwe ti, o sumbu sumbu laka mina. E, Gotri to rini okulawani hima ako naha ri sirasindau sumbu o to sumbu laka.

¹⁶ E, ele hima hinga do ai mwanji ni wu mendini wu sirinandau ti, Gotri sembe wahapi sumbu ti wui sembe we ki o ete dakonda. Wondawa Gotri hima keke wo sumbu ti ele Gotri ni Isurel hima kupu lenga o funda wu torokonda.

¹⁷ Ani hima fori nomo ti ani ni ri ai hano ti funda a diyahasindau. Ani Kurais numbwa a sirinawani wu ani yero wange le ai hima tape ki ele da.

¹⁸ Ai hiparakambwe le, ka nui Apukolaka Jisas ri hima keke wo sumbu ti kunu ga o ya ete dakonda. Mwe naha.

Kwanga New Testament
The New Testament in the Kwanga Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kwanga long Niugini
copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kwanga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9b9d210f-fdb8-5c15-b5b1-101223ee7f43